

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології та педагогіки РДГУ
Кафедра загальної психології та психодіагностики
Кафедра вікової та педагогічної психології
Кафедра практичної психології та психотерапії**

Актуальні питання психологічної науки

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 12

Рівне - 2018

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. – Випуск 12. – Рівне: РДГУ, 2018. – 166 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Воробійов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ

Литвиненко С.А. – доктор педагогічних наук, професор кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Безлюдна В.І. - кандидат педагогічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Корчакова Н.В. – кандидат психологічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Рудь Г.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Созонюк О.С. - кандидат психологічних наук, доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ.

Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ (протокол № 5 від 31 травня 2018 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

Зміст

Зміст	3
Вступ	6
Альтмарк А. Психологічний аналіз особистісного та професійного зростання майбутніх психологів.....	7
Бакун К. Розвиток соціального інтелекту як чинник успішної адаптації особистості.....	9
Бенещук А. Особливості формування інтелектуальної готовності старших дошкільників до навчання у школі	11
Берестень Т. Експериментальне дослідження впливу середовища на формування поведінки девіантного підлітка	13
Бігун Л. Дослідження мотивації навчальної діяльності молодших школярів.....	15
Бунечко Ю. Вплив рівня домагань на прагнення особистості до самоактуалізації	16
Бутенко С. Значення духовності в розвитку особистості.....	18
Войчук А. Психологія мотивації до навчання учнів	21
Волович М. Образ ефективного лідера у соціальній психології	22
Воробей І. Психологічні особливості формування стресостійкості як фактора успішної учбової діяльності студентів-психологів	24
Гандзюк К. Соціально-психологічні чинники становлення статевої ролі ідентифікації підлітків	26
Главінська Е. Соціально-психологічна адаптація студентів-першокурсників як механізм соціалізації	30
Горбова А. Зміст поняття «життєва перспектива».....	32
Гордійчук О. Причини виникнення професійного вигорання у медичних працівників	34
Іваник С. Особливості прояву агресивності у студентської молоді	38
Ісічук О. Ціннісні орієнтації як складова спрямованості особистості: історіографія проблеми	40
Карпик О. Психологічні детермінанти виникнення конфліктів старшокласників з педагогами.....	43
Коноплицька Ю. Особливості розвитку емоційного інтелекту у підлітковому віці.....	45
Корчакова В. Соціально- відповідальний маркетинг як інструмент психологічного впливу на споживача	47
Кузьмич Г. Психологічні особливості проявів булінгу	50
Лавренчук К. Основні причини виникнення тривожності у молодшому шкільному віці.....	52

Лавренко В. Розвиток пізнавальних процесів у період дошкільного дитинства	54
Левчук А. Смесложиттєві орієнтації як чинник професійного становлення майбутніх психологів	55
Левчук Л. Психологічні особливості визначення готовності дитини до навчання у школі.....	57
Лехкобит В. Динаміка формування рефлексії у майбутніх психологів під час професійної підготовки.....	60
Лехкобит М. Інтернет-залежність підлітків як актуальна проблема сьогодення	62
Лисюк І. Психологічний зміст поняття «самоусвідомлення особистості».....	64
Ліщук І. Психологічні особливості особистісної рефлексії студентів-психологів.....	66
Лоза С. Саногенне мислення та психічне здоров'я особистості.....	68
Лозицька К. Психологічні особливості самоактуалізації студентської молоді	70
Максимчук В. Психологічні особливості вияву лідерських якостей у студентів-психологів	73
Мартинюк А. Емоційний стан старшокласників перед ЗНО.....	75
Марчук М. Психологічні особливості девіантних проявів у ціннісному вимірі особистості	77
Матухно Є. Методи проєктивної психології: можливості та перспективи	80
Мельник І. Вплив емоційних станів тривоги та страху на особистість	83
Мирончук Д. Вплив стилю сімейного виховання на міжособистісні стосунки підлітків	85
Мислінчук Ю. Дослідження соціально-психологічних особливостей здатності особистості до емпатії.....	88
Михайлова І. Вплив мікросоціуму на формування самооцінки.....	91
Намлієва Г. Особливості особистісних змін військовослужбовців внаслідок участі в АТО	94
Недільська А. Формування психологічної готовності майбутніх педагогів до професійної діяльності	97
Нетреба С. Теоретичний аналіз соціально-психологічної адаптації особистості	100
Нечидюк М. Особливості застосування арт-засобів в системі розвитку емоційного інтелекту	102
Одейчук І. Фізіологічні та психологічні симптоми стресу як загального адаптаційног осиндрому.....	104
Олійник К. Психологічні особливості впливу емоційного вигорання на професійну діяльність в дорослому віці	106

Онисковець Б. Мотиваційні чинники перфекціонізму сучасної студентської молоді	108
Остапенко М. Дослідження типів темпераменту у сучасних студентів	110
Першко О. Екологічні цінності як чинник особистісного ставлення підлітків.....	113
Погулясва М. Психолого-педагогічні чинники розвитку творчого потенціалу особистості студента у процесі навчання у ВНЗ	115
Похильчук А. Психологічні особливості самооцінки чоловіків та жінок	117
Прокопович І. Психофізіологічні складові творчого потенціалу особистості.....	119
Работій М. Модель розвитку позитивної «Я-концепції» майбутніх практичних психологів	121
Рєбій І. Експериментальне дослідження взаємозв'язку особистісної рефлексії та креативності	124
Речун Н. Психологічні чинники конфліктної поведінки у юнаків	126
Рудь О. Взаємозв'язок рівня емоційного інтелекту із допінг-стратегіями особистості.....	129
Савгира В. Особливості ставлення дітей старшого дошкільного віку до батьківських вимог і заборон	131
Сардарян М. Психологічні особливості творчої особистості.....	134
Свінтозельська К. Особливості впливу Я-концепції на професійне самовизначення старшокласників	137
Солодка В. Експериментальне дослідження проблеми саморегуляції як важливої функції психіки людини	139
Строїнська Д. Психологічні особливості кропінь-стратегій особистості	141
Сукнацька А. Самотність і особливості її переживання в юнацькому віці ...	144
Товстун Р. Заздрість як соціально-психологічний феномен	147
Хомік Т. Психологічний аналіз проблеми стресостійкості студентів у сучасній психологічній науці.....	149
Чебан Д. Мотиви, які сприяють успішному навчанню студентів.....	151
Чмелюк Т. Формування та розвиток моральних якостей дошкільників засобами казкотерапії	152
Шахрайчук І. Психологічні основи формування структури цінностей сучасної молоді	154
Широких А. Роль самоідентифікації у життєвому проектуванні особистості.....	157
Якимчук М. Комунікативна креативність як компонент самопізнання індивіда	158
Марценюк А. Психологічні особливості ставлення до сексу в особистості у періоді ранньої дорослості	161

Романюк В. Функціональні резерви організму та здоров'я людини..... 165

Список використаних джерел

1. Борисов В. Н. Типы рефлексии в научном познании / В. Н. Борисов // Методологические проблемы науки: Сб. науч. трудов / Отв. ред. А.Н. Кочергин. – Новосибирск: НГУ, 2006. – В. 4. – С. 38 - 45.
2. Голицын Г. А. Рефлексия как фактор развития / Г. А. Голицын // Проблемы рефлексии. Современные комплексные исследования. – Новосибирск: Наука, 2007. – С. 54 - 60.
3. Диалектика рефлексивной деятельности и научное познание / Отв. ред. Е.Я. Режабек. – Ростов-на-Дону: Изд-во Ростовского университета, 2003. – 240 с.
4. Карпов А. В. Рефлексивность как психическое свойство и методика ее диагностики / А. В. Карпов // Психологический журнал. – 2003. – Т. 24, №5. – С. 45-57.
5. Ковалев С. Н. О природе философской рефлексии / С. Н. Ковалев // Альманах «Гуманитарные исследования». – Уссурийск: УГПИ, 2008. – 370 с.

УДК 159.922:613

**САНОГЕННЕ МИСЛЕННЯ ТА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я
ОСОБИСТОСТІ**

Лоза Світлана, здобувач вищої освіти, РДГУ, член науково-дослідного гуртка при лабораторії психофізіології та клінічної психології

*Керівник: Романюк В.Л., кандидат біологічних наук, доцент,
завідувач лабораторії психофізіології та клінічної психології*

В Уставі ВООЗ подається визначення здоров'я як біо-психосоціального феномену: «Здоров'я – це стан повного фізичного, психічного та соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб або фізичних вад». У свою чергу, психічне здоров'я – це стан емоційного та когнітивного благополуччя, що характеризується відсутністю хворобливих психічних проявів та забезпечує адекватну до умов дійсності регуляцію поведінки і діяльності особистості. При цьому зміст поняття не вичерпується медичними та психологічними критеріями, у ньому завжди віддзеркалюються суспільні та групові норми і цінності, які регламентують духовне життя особистості.

На думку директора відділу охорони психічного здоров'я ВООЗ Н. Сарторіуса, складовими психічного здоров'я є: 1) відсутність явних психічних порушень; 2) певний резерв сил людини, завдяки яким вона може

подолати неочікувані стреси; 3) стан рівноваги між людиною та навколишнім середовищем, а також гармонії між нею та суспільством.

У сучасній західній психології пропонується наступна характеристика психічно здорової людини: відсутність психічних розладів, нормальність, різні стани психологічного благополуччя (наприклад, «щастя»), індивідуальна автономія, уміння успішно впливати на соціальне і природне середовище, «правильне» сприйняття реальності, особистісне зростання, індивідуальний розвиток, самоактуалізація, цілісність особистості [2, С. 51].

Психічне здоров'я людини суттєво залежить від стресу як загального адаптаційного синдрому та неспецифічної реактивності організму. При цьому визначення стресостійкості як компонента психічного здоров'я людини є теоретичним і практичним доповненням до встановлених складових, що додатково сприятиме кількісній оцінці за відповідними показниками гомеостазу. [4]. Окрім того, стресостійкість – це основа успішної соціальної взаємодії людини, яка характеризується емоційною стабільністю, низьким рівнем тривожності, високим рівнем саморегуляції та психологічною готовністю до стресу [3].

Окремої уваги заслуговують функціональні зв'язки мислення як психофізіологічного феномену та психічного здоров'я особистості. При цьому мислення, що дозволяє позбутися негативних наслідків емоційного стресу, а також сприяє саморегуляції та усвідомленню різних емоцій, називають саногенним мисленням. Дане мислення відіграє ключову роль у процесі становлення психічно здорової особистості. Такий тип мислення допомагає зрілій особистості контролювати емоції, руйнувати автоматизми та стереотипи, ефективно позбуватись наслідків емоційного стресу, успішно долати внутрішні суперечності, оцінювати ситуації, аналізувати та приймати рішення у стані душевного спокою [1, с. 40].

Особистість із саногенним мисленням досить добре підготовлена до життєвих випробувань та досить впевнено дивиться у майбутнє. Вона об'єктивно оцінює себе та свої можливості і якщо відмічає у собі відсутність якихось талантів, то не дуже засмучується, а просто переключається на ті сфери діяльності, у яких її здібності можуть розкритися краще. Такі особистості, як правило, щасливі: вони легко переживають невдачі, всією душею радіють успіхам та надійно захищені від психогенних (невротичних) та психосоматичних розладів.

Саногенне мислення дає змогу долати певні обмеження та віднаходити шляхи щодо фізичного і духовного зростання, а також допомагає зрозуміти, що Ви народжені для великих справ, бо позитивна сила всередині Вас може втілити у реальність будь-яку мрію. Саногенне мислення допомагає

зосередитися на доброму та дозволяє спрямувати основну увагу на згоду із собою, зі світом та людьми з різними світоглядами [2].

Навчання саногенному мисленню – це новітня система навчання керуванню своїми почуттями (бажаннями і емоціями), що дає можливість ефективно і безконфліктно досягати успіхів у сімейних стосунках, у діловій сфері, ставати благополучною і щасливою та психічно здоровою особистістю [1, С. 41].

Таким чином, дослідження функціональних зв'язків щодо саногенного мислення та психічного здоров'я, а також ефективних психофізіологічних стратегій потребує вагомого міждисциплінарного теоретичного і практичного пошуку. У зв'язку з цим відповідні системні дослідження із врахуванням вікових і статевих особливостей розпочаті в умовах лабораторії психофізіології та клінічної психології із залученням студентів денної та заочної форми навчання.

Список використаних джерел:

1. Гільман А.Ю. Роль саногенного мислення в процесі становлення особистості / А.Ю. Гільман // Наукові записки. Серія «Психологія і педагогіка». Тематичний випуск «Актуальні проблеми когнітивної психології». – Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. – Випуск 28. – С. 40-47. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoapp_2014_28_6
2. Коцан І.Я. Психологія здоров'я людини: Навч. посіб. для студ. ВНЗ / І.Я. Коцан, Г.В. Ложкін, М.І. Мушкевич. – Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. – 352 с.
3. Психодіагностика стресса: Практикум / Составители Р.В. Куприянов, Ю.М. Кузьмина. – Казань: Изд-во КНИТУ, 2012. – С. 8.
4. Романок В.Л. Стрес-стійкість як компонент психічного здоров'я людини / Секція 15. Психологічні науки. Під-секція 2. Медична психологія // Zbiór artykułów naukowych. Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej «NOWOCZESNE BADANIA PODSTAWOWE I STOSOWANE» (30.07.2016 – 31.07.2016). Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2016. – Str. 46-50.

УДК 316.61-057.857

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ САМОАКТУАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Лоцицька Катерина, студентка 5 курсу РДГУ

Керівник: Сторож О.В., кандидат психологічних наук, доцент

Зміни, що відбуваються у всіх сферах сучасного суспільства,

Наукове видання

**Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства**

Випуск 12

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Підписано до друку 1.06.2018 р.
Формат 60x80/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 13,8. Тираж 150 прим.

вул. С. Бандери, 12, м. Рівне
Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету